

Λ.Κ.(m)

Αριθμός 149/2020

**ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΣ
ΚΑΙ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ
ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
Α΄ ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΚΟΠΩΝ**

ΜΕΛΗ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ
Π. Καρλή, Σύμβουλος της Επικρατείας, Προεδρεύουσα, σε αναπλήρωση του Προέδρου του Α΄ Τμήματος Διακοπών και των αρχαιότερων της Συμβούλων, που είχαν κώλυμα, Θ. Αραβάνης, Σύμβουλος, Χ. Παπανικολάου, Πάρεδρος	Επεξεργασία σχεδίου προεδρικού διατάγματος «Επικύρωση καθορισμού των οριογραμμών του ρέματος Πικροδάφνης από την οδό Σαρανταπόρου δήμου Ηλιούπολης έως την εκβολή του, στην περιοχή των δήμων Ηλιούπολης, Αγίου Δημητρίου, Αλίμου και Παλαιού Φαλήρου (ν. Αττικής)».
	Εισηγητής, ο Πάρεδρος Χ. Παπανικολάου.

Π ρ α κ τ ι κ ό Σ υ ν ε δ ρ ι ά σ ε ω ς

Το Τμήμα συνήλθε με την ανωτέρω σύνθεση στις 29 Ιουλίου 2020, με την παρουσία και της Γραμματέως του Ε΄ Τμήματος Δ. Τετράδη, για να επεξεργασθεί το ανωτέρω σχέδιο προεδρικού διατάγματος, το οποίο διαβιβάσθηκε στο Συμβούλιο της Επικρατείας από τη Γενική Γραμματεία Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων με το 2285/9.1.2020 έγγραφό της, που πρωτοκολλήθηκε αυθημερόν.

Κατά τη συνεδρίαση έλαβε τον λόγο ο εισηγητής, ο οποίος αναφέρθηκε στο περιεχόμενο του υπό επεξεργασία σχεδίου προεδρικού

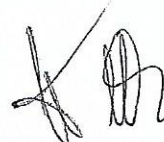
διατάγματος και ανέπτυξε τη γνώμη του για τα ζητήματα που προκύπτουν.

Ακολούθησε συζήτηση μεταξύ των μελών και το Τμήμα γνωμοδότησε ως εξής:

Γ ν ω μ ο δ ό τ η σ η

1. Με το υπό επεξεργασία σχέδιο επιχειρείται η επικύρωση του καθορισμού των οριογραμμών του ρέματος Πικροδάφνης από την οδό Σαρανταπόρου του Δήμου Ηλιούπολης έως την εκβολή του, στην περιοχή των Δήμων Ηλιούπολης, Αγίου Δημητρίου, Αλίμου και Παλαιού Φαλήρου (ν. Αττικής).

2. Το ρέμα της Πικροδάφνης ξεκινά από τον Υμηττό και, αφού διασχίσει τους Δήμους Ηλιουπόλεως, Αγίου Δημητρίου, Παλαιού Φαλήρου και Αλίμου, εκβάλλει στο Σαρωνικό Κόλπο. Αποτελεί τον κύριο συλλεκτήρα δικτύων ομβρίων αστικής περιοχής 1.386 εκταρίων και έχει κατά θέσεις ισχυρές κλίσεις και μεγάλο βάθος κοίτης. Με τροποποίηση του Γ.Π.Σ. Αγίου Δημητρίου (Δ' 277/1999) καταργήθηκε η αρχικώς προβλεφθείσα επί του ρέματος, με το από 23.9.1985 π.δ. (Δ' 553), λεωφόρος Πικροδάφνης και, σύμφωνα με ρητή διάταξη της απόφασης αυτής, επιβλήθηκε η προστασία του ρέματος της Πικροδάφνης και διευθέτηση της κοίτης αυτού με ανοικτή διατομή, λαμβάνοντας υπόψη το οικοσύστημα του ρέματος και της παράκτιας ζώνης αυτού. Πράξη έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για τη διευθέτηση τμημάτων του ρέματος Πικροδάφνης, διερχομένου από το Δήμο Αγ. Δημητρίου, ακυρώθηκε με την απόφαση 1126/2004 του Συμβουλίου της Επικρατείας, για πλημμέλειες της σχετικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Ειδικότερα, με την απόφαση αυτή ακυρώθηκε η απόφαση με την οποία εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι του έργου "Διευθέτηση τμήματος του ρέματος Πικροδάφνης, μήκους περίπου 1.770 μ. από τη Λεωφόρο Βουλιαγμένης έως τη Λεωφόρο Αγίου Δημητρίου του Δήμου Αγίου Δημητρίου Ν. Αττικής" με το σκεπτικό ότι το έργο δεν μελετήθηκε επαρκώς ως προς την συνολική επίπτωσή του στο οικοσύστημα του ρέματος και στο σύνολο των περιοχών που αυτό διασχίζει, ενώ απορρίφθηκε ως εκπρόθεσμη η αίτηση ακυρώσεως κατά

της απόφασης με την οποία είχαν εγκριθεί οι περιβαλλοντικοί όροι για την διευθέτηση του τμήματος του Ρέματος Πικροδάφνης, από τη Λεωφόρο Βουλιαγμένης έως την οδό Σαρανταπόρου. Εξάλλου, το ρέμα Πικροδάφνης περιλαμβάνεται μεταξύ των ρεμάτων της Αττικής που έχουν χαρακτηριστεί ως "ιδιαίτερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος" με την 9173/1642/3.3.1993 απόφαση του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. (Δ' 281/1993), ενώ η διαδικασία που είχε κινηθεί για το χαρακτηρισμό του ως "προστατευόμενου φυσικού σχηματισμού" κατά το άρθρο 21 ν. 1650/1986, στο πλαίσιο της οποίας συντάχθηκε η από Ιανουαρίου 1997 "ειδική περιβαλλοντική μελέτη για την προστασία και ανάδειξη του ρέματος Πικροδάφνης ν. Αττικής και της ευρύτερης περιοχής", δεν ολοκληρώθηκε με την έκδοση σχετικού προεδρικού διατάγματος. Εκδόθηκαν, όμως υπουργικές αποφάσεις, που δημοσιεύθηκαν στα ΦΕΚ Δ' 99 και 725/1995, 287/1997, με τις οποίες λήφθηκαν μέτρα προστασίας του ρέματος, κατ' επίκληση της παρ. 6 του άρθρου αυτού. Σχετικά, στα υπ' αριθ. 92382/2852/19.9.2000 και 91057/1323/3.4.1998 έγγραφα της Γεν. Δ/σης Προγραμματισμού και Έργων του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. επισημαίνεται ότι η πρόταση που είχε υποβληθεί από την ΕΥΔΑΠ για τη διευθέτηση του ρέματος ήταν εσφαλμένη, διότι θα είχε ως συνέπεια να παύσει πλέον η λειτουργία του ως φυσικού σχηματισμού. Από γνωμοδοτήσεις δε των οικείων δημοτικών συμβουλίων και του Κ.Σ.Χ.Ο.Π. προκύπτει ότι στο επίμαχο ρέμα έχουν πραγματοποιηθεί εκτεταμένες επεμβάσεις, κυρίως δόμησης, ενώ έχει προταθεί η άρση απαλλοτριώσεων σε κάποια Ο.Τ. Όπως ειδικότερα προκύπτει από την ανωτέρω ειδική περιβαλλοντική μελέτη, η υδρολογική λεκάνη του ρέματος της Πικροδάφνης βρίσκεται στο νοτιοανατολικό τμήμα του πολεοδομικού συγκροτήματος της πρωτεύουσας. Το ρέμα πηγάζει από τις δυτικές υπώρειες του Υμηττού στην περιοχή του Καρέα και εκτείνεται μαζί με τους παραποτάμους του (ρέματα Αγίου Δημητρίου και Καλογραιών (Κοψαχείλα) στο Δήμο Αγίου Δημητρίου και ρέμα Καλογήρων στα όρια του Δήμου Παλαιού Φαλήρου), μέσα στα όρια των Δήμων Βύρωνα, Ηλιούπολης, Αγίου Δημητρίου, Παλαιού Φαλήρου και Αλίμου, με το μήκος της κύριας μισογάγγειάς του να φθάνει τα 9,31 χλμ. και τη λεκάνη απορροής του να

καταλαμβάνει έκταση 22,57 τετραγωνικών χιλιομέτρων, με μέσο υψόμετρο 226 μέτρα. Το ρέμα Πικροδάφνης δεν έχει μόνιμη ροή, αλλά κατά τη διάρκεια έντονων βροχοπτώσεων έχουν παρατηρηθεί σημαντικές παροχές, καθώς και πλημμυρικά φαινόμενα, είναι δε το μόνο που παρέμενε, κατά την ανωτέρω μελέτη, ακόμη ανοικτό παρότι στα ισχύοντα ρυμοτομικά σχέδια προβλεπόταν η μετατροπή του σε οδό. Η βλάστηση στα περισσότερα σημεία του ρέματος και της παραρεμάτιας περιοχής είναι πυκνή, με εναλλαγές από πεύκα, ευκαλύπτους, θάμνους, πικροδάφνες και καλαμιές. Σύμφωνα με την ίδια μελέτη, το ανωτέρω ρέμα "αποτελεί τον τελευταίο χώρο μιας πυκνοδομημένης έκτασης, στον οποίο κυριαρχεί ακόμη ο χαρακτήρας του φυσικού περιβάλλοντος, τελευταίο ενθύμιο μιας άλλοτε εκτεταμένης καταπράσινης ζώνης, συντελώντας καθοριστικά σε καλύτερες συνθήκες ζωής", διατηρείται δε ακόμη στο μεγαλύτερο μήκος του ανοικτό, διερχόμενο από περιοχές των Δήμων Ηλιούπολης, Αγίου Δημητρίου, Παλαιού Φαλήρου και Αλίμου. Κλειστό είναι μόνο το αρχικό τμήμα του στα όρια του Δήμου Ηλιούπολης, ενώ ως κλειστός αγωγός έχει διαμορφωθεί η Παλαιά Κοίτη Καρέα που διέρχεται κάτω από την οδό Καλαβρύτων (Δ. Ηλιούπολης). Η ζώνη, την οποία καταλαμβάνει ο χείμαρρος (κοίτη και πρηνή) έχει κατά θέσεις αλλοιωθεί από ανθρώπινες επεμβάσεις, με αποτέλεσμα το πλάτος της να εμφανίζεται κατά τόπους εμφανώς περιορισμένο. Στη μελέτη αναφέρονται χαρακτηριστικά ορισμένα τεχνικά έργα (γέφυρες, οχετοί) που έχουν κατασκευασθεί σε διάφορα σημεία του ρέματος, και επισημαίνεται η ανέγερση πολλών κτισμάτων, δεδομένου ότι η περιοχή εντάχθηκε στο σχέδιο πόλεως "αγνοώντας το ρέμα". Εξάλλου, με τις υπ' αριθ. 5400/7.2.2005 (ΦΕΚ Δ' 152) και 5661/10.2.2003 (ΦΕΚ Δ' 207) αποφάσεις του Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων τροποποιήθηκε το ρυμοτομικό σχέδιο του Δήμου Αγίου Δημητρίου Αττικής σε πλείονα Ο.Τ. και επικυρώθηκε ο καθορισμός των οριογραμμών του ρέματος Πικροδάφνης σε συγκεκριμένα τμήματα αυτού διερχόμενα από τον πιο πάνω Δήμο. Οι αποφάσεις όμως αυτές ακυρώθηκαν με την υπ' αριθ. 3849/2006 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, για το λόγο ότι οι επίμαχες ρυθμίσεις αναρμοδίως

εγκρίθηκαν με υπουργικές αποφάσεις και όχι με προεδρικό διάταγμα.

3. Με την υπ' αριθ. 5705/24.7.2003 αίτηση που υπέβαλαν μέλη της "Διαδημοτικής Πρωτοβουλίας Κατοίκων Π. Φαλήρου, Αλίμου, Αγ. Δημητρίου, Ηλιούπολης για τη διάσωση του ρέματος Πικροδάφνης", στην Υπουργό ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., ζήτησαν α) την ανάκληση και ορθή επανέγκριση των Γενικών Πολεοδομικών Σχεδίων και των ρυμοτομικών σχεδίων, κατά το μέρος που αφορούν και επηρεάζουν τις παραρεμάτιες περιοχές από την Ηλιούπολη μέχρι το Δέλτα του ρεματικού συστήματος στο Σαρωνικό, β) την αναστολή έκδοσης οικοδομικών αδειών και τη διακοπή εργασιών στις περιοχές αυτές στο απαιτούμενο βάθος, και, συγκεκριμένα, σε βάθος δύο οικοδομικών τετραγώνων από τις όχθες του ως άνω ρεματικού συστήματος και γ) τη συνολική οριοθέτηση του ρεματικού συστήματος Πικροδάφνης, προκειμένου να διασφαλισθεί η ασφαλής πολυεπίπεδη λειτουργία του. Στη συνέχεια οι ανωτέρω άσκησαν αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του Δικαστηρίου ζητώντας να ακυρωθεί η παράλειψη του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., η οποία εκδηλώθηκε με τη σιωπηρή απόρριψη της ανωτέρω υπ' αριθ. πρωτ. 5705/24.7.2003 αίτησης. Το Δικαστήριο, με την 1242/2008 απόφαση της επταμελούς σύνθεσης του Ε' Τμήματος, έκρινε, καθ' ερμηνεία των διατάξεων του άρθρου 24 παρ. 1 του Συντάγματος, του άρθρου 45 παρ. 4 του π.δ. 18/1989, του άρθρου 188 παρ. 1, 2 και 3 του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας (Κ.Β.Π.Ν., Δ' 580), όπως οι διατάξεις αυτές τροποποιήθηκαν με το άρθρο 5 του ν. 3010/2002 (Α' 91), σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 153 και 349 του Κ.Β.Π.Ν., ότι, στη συγκεκριμένη περίπτωση, "υπήρχε υποχρέωση της Διοικήσεως να εκδώσει διάταγμα οριοθετήσεως του ρέματος Πικροδάφνης στο σύνολό του, τεκμηριωμένης με τα κατά νόμο αναγκαία στοιχεία και μελέτες, προκειμένου να διασφαλισθεί η ακώλυτη λειτουργία του ως οικοσυστήματος". Κατόπιν τούτου, ακύρωσε τη σχετική παράλειψη της Διοίκησης, τεκμαιρόμενη με την πάροδο απράκτου τριμήνου από την υποβολή της ανωτέρω αίτησης προς το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και ανέπεμψε την υπόθεση στη Διοίκηση, προκειμένου να προβεί στην ως άνω οριοθέτηση και να λάβει τα

αναγκαία μέτρα για την απρόσκοπτη λειτουργία του ρέματος, συμπεριλαμβανομένων και των αναγκαίων τροποποιήσεων του σχεδίου πόλεως, ώστε να διασφαλίζεται η ως άνω λειτουργία του. Στη συνέχεια, το Δικαστήριο, με το 3/2013 πρακτικό του Συμβουλίου Συμμόρφωσης, διαπιστώνοντας ότι η Διοίκηση (Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής) καθυστέρησε να προωθήσει τη διαδικασία έκδοσης διατάγματος οριοθέτησης του ρέματος Πικροδάφνης, και δη στο σύνολό του, καθώς και να λάβει τα αναγκαία μέτρα για την απρόσκοπτη λειτουργία του ρέματος, συμπεριλαμβανομένων και των αναγκαίων τροποποιήσεων του σχεδίου πόλεως, ώστε να διασφαλίζεται η ως άνω λειτουργία του, κάλεσε, σύμφωνα με τα άρθρα 3 παρ. 1 του ν. 3068/2002 και 3 παρ. 2 του π.δ. 61/2004, τη Διοίκηση να συμμορφωθεί προς την ανωτέρω 1242/2008 απόφαση του Δικαστηρίου εντός τριμήνου από την κοινοποίηση του πρακτικού. Με το 11/2015 πρακτικό του Συμβουλίου Συμμόρφωσης το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι, ενόψει και της πολυπλοκότητας του ζητήματος, δοθέντος ότι το ρέμα της Πικροδάφνης είναι χαρακτηρισμένο ως ιδιαίτερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος, διέρχεται από τα όρια πολλών δήμων και η φυσική αυτού κοίτη έχει σε αρκετά σημεία αλλοιωθεί από ανθρώπινες επεμβάσεις, έχει υπάρξει σημαντική πρόοδος των εργασιών για την οριοθέτηση του ρέματος και δη στο σύνολό του, εφόσον ως προς μεν το τμήμα αυτού το οποίο διέρχεται από την Ηλιούπολη εκδόθηκε, κατόπιν διοικητικής διαδικασίας η οποία διήρκεσε από τον Οκτώβριο του 2013 έως τον Ιούλιο του 2014, απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, ως προς δε το τμήμα του ρέματος από τη Λεωφόρο Βουλιαγμένης έως την εκβολή συντάχθηκε μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων για τη διευθέτηση του ρέματος, με πρόταση οριοθέτησης, και για την ανάπλαση στην παραρεμάτια περιοχή. Κατόπιν τούτων και λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι το κύρος της Φ2989/3515/16.9.2014 απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής για τη μελέτη οριοθέτησης του ρέματος Πικροδάφνης από τη Λεωφόρο Μαρίνου Αντύπα έως τη Λεωφόρο Βουλιαγμένης τελούσε υπό δικαστική αμφισβήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου, το Δικαστήριο έκρινε ότι

έπρεπε να αναβληθεί η έκδοση οριστικής απόφασης, έως την περάτωση της δίκης επί της απόφασης αυτής και επεσήμανε στη Διοίκηση ότι έπρεπε να επισπεύσει την έκδοση απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για την οριοθέτηση του ρέματος από τη Λεωφόρο Βουλιαγμένης έως την εκβολή.

4. Με την 1915/2017 απόφαση του Δικαστηρίου έγινε δεκτή η αίτηση ακυρώσεως που είχαν ασκήσει κάτοικοι των Δήμων Ηλιούπολης, Αγίου Δημητρίου και Παλαιού Φαλήρου κατά της Φ2989/3515/16.9.2014 απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για την εκτέλεση αντιπλημμυρικών έργων και έργων διευθέτησης στην κοίτη και στα πρανή σε τμήμα του ρέματος Πικροδάφνης, μήκους 196,40μ., εντός των ορίων του Δήμου Ηλιούπολης, με το σκεπτικό ότι, κατά τα κριθέντα με την 1242/2008 απόφαση του Δικαστηρίου, η προσβληθείσα έγκριση περιβαλλοντικών όρων για την εκτέλεση τεχνικών έργων σε τμήμα του ρέματος της Πικροδάφνης, βάσει πρότασης οριοθέτησης του εν λόγω τμήματος, δεν ήταν νόμιμη, εφόσον δεν προηγήθηκε η οριοθέτηση του ρέματος στο σύνολό του, ή έστω πρόταση για την συνολική οριοθέτηση του ρέματος.

5. Με την 81299/5913/9.11.2016 απόφαση της ασκούσας καθήκοντα Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής Γενικής Διευθύντριας Χωροταξικής και Περιβαλλοντικής Πολιτικής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι του έργου: "Ανάπλαση ρέματος Πικροδάφνης από Λεωφ. Βουλιαγμένης έως εκβολή". Ειδικότερα, με την απόφαση αυτή εγκρίθηκαν περιβαλλοντικοί όροι για την κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων και έργων διευθέτησης του ρέματος Πικροδάφνης από τη Λεωφόρο Βουλιαγμένης έως την εκβολή. Το μελετώμενο τμήμα του ρέματος διαιρέθηκε σε δύο τμήματα: α) Τμήμα μεταξύ Λεωφ. Βουλιαγμένης και Αγίου Δημητρίου, ευθύς κατάντη της εξόδου από την Λεωφ. Βουλιαγμένης, μήκους 1900 μέτρων περίπου και β) τμήμα από Αγίου Δημητρίου έως την εκβολή, μήκους 3.000 μέτρων περίπου. Ο φάκελος της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΜΠΕ) περιλαμβάνει πρόταση οριοθέτησης του ανωτέρω τμήματος του ρέματος.

Εξάλλου, στην ΜΠΕ και στην ΑΕΠΟ επισημαίνεται ότι οι έντονες ανθρωπογενείς δραστηριότητες συντέλεσαν ιδιαίτερα τα τελευταία 30 χρόνια στην σημαντική διαταραχή του οικοσυστήματος του ρέματος. Οι κυριότερες δραστηριότητες είναι οι εξής: Κάλυψη του βορείου τμήματος του ρέματος στον Δήμο Ηλιούπολης με αποτέλεσμα να αποκοπεί η φυσική συνέχεια με το Όρος Υμηττός και να διακοπεί η μετακίνηση της έστω και μικρής σε είδη και πληθυσμούς πανίδας. Μπάζωμα των πρανών του ρέματος στο σύνολο σχεδόν του μήκους του με αποτέλεσμα την ισχυρή διαταραχή της βλάστησης. Ρύπανση του ρέματος με κάθε είδους σκουπίδια καθώς και με αστικά και βιομηχανικά απόβλητα. Διευθέτηση και διαμόρφωση τμήματος του ρέματος σε ανοικτό αγωγό, στην περιοχή Π. Φαλήρου. Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι μέχρι σήμερα δεν έχουν παρατηρηθεί συχνά πλημμυρισμοί διότι οι παροχές κρατήθηκαν σε χαμηλά επίπεδα, τίποτα όμως δεν αποκλείει την εμφάνιση αυτών όπως π.χ. στις 22.02.2013 όταν πλημμύρισε η περιοχή κατάντη της γέφυρας της Λεωφ. Αμφιθέας μέχρι την εκβολή του ρέματος (για μήκος 350 - 400 μ). Η ΑΕΠΟ στηρίζεται σε υδρολογική μελέτη, με την οποία προσδιορίστηκαν οι πλημμυρικές αιχμές περιόδου επαναφοράς $T=50$ ετών σε χαρακτηριστικές θέσεις του ρέματος Πικροδάφνης στο τμήμα από Λεωφ. Βουλιαγμένης έως την εκβολή στη θάλασσα. Με τα προτεινόμενα έργα, αποκαθίσταται, κατά την ΑΕΠΟ, η ομαλή υδραυλική λειτουργία του ρέματος, καθώς εξασφαλίζεται το απαιτούμενο εύρος της κοίτης για την ομαλή διέλευση της πλημμυρικής παροχής ενώ ταυτόχρονα προστατεύονται και τα πρανά της κοίτης από τη διάβρωση. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στην πρόταση για κατασκευή πασσαλότοιχου στα τελευταία 225 μέτρα πριν την γέφυρα της Λεωφόρου Ποσειδώνος για την διάσωση των περισσότερων εκ των υφισταμένων δένδρων. Σε πίνακα που επισυνάπτεται στην ΑΕΠΟ παρουσιάζεται το σύνολο των προτεινόμενων έργων στο ρέμα της Πικροδάφνης και στα συμβάλλοντα σε αυτό ρέματα. Τα έργα αυτά συνίστανται σε: διατομές χωρίς καμία επέμβαση, ή και με προστασία του ποδός του πρανούς με συρματοκιβώτια – διατομές με απλή απάλυνση κλίσης πρανών ή και εδαφοϋλώσεις – διατομές με στήριξη των πρανών με

συρματοκιβώτια – διατομές με πασσαλότοιχους ή τοίχους βαρύτητας και διατομές με συνδυασμό των προηγούμενων. Με την προτεινόμενη λύση διατηρείται ο άξονας του ρέματος στην υφιστάμενη κατάσταση του και δεν προβλέπεται παρέμβαση στον πυθμένα της κοίτης. Κατά της ως άνω απόφασης ασκήθηκαν αιτήσεις ακυρώσεως ενώπιον του Δικαστηρίου (Ε' 28/2017 και Ε' 34/2017). Επί των υποθέσεων αυτών εκδόθηκαν οι 1131, 1132/2018 και 573, 574/2019 αναβλητικές αποφάσεις του Δικαστηρίου. Ειδικότερα, το Δικαστήριο, με τις 1131 - 1132/2018 αποφάσεις του, έκρινε ότι έπρεπε να αναβάλει για έξι (6) μήνες την εκδίκαση της υπόθεσης προκειμένου η Διοίκηση να αποστείλει σχέδιο προεδρικού διατάγματος για την οριοθέτηση του ρέματος της Πικροδάφνης στο σύνολό του. Τούτο δε ενόψει: α) Των κριθέντων με την 1242/2008 απόφαση του Δικαστηρίου, ως προς την υποχρέωση της Διοίκησης να εκδώσει διάταγμα οριοθέτησης του ρέματος Πικροδάφνης στο σύνολό του, β) των κριθέντων με την 1915/2017 απόφαση του Δικαστηρίου, με την οποία ακυρώθηκε απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για την εκτέλεση έργων αντιπλημμυρικής προστασίας και διευθέτησης τμήματος του ρέματος Πικροδάφνης, μήκους 196,40 μ., εντός του Δήμου Ηλιούπολης, διότι συνοδευόταν από πρόταση οριοθέτησης μόνον του τμήματος αυτού, γ) του γεγονότος ότι η προσβληθείσα ΑΕΠΟ αφορά στην κατασκευή τέτοιων έργων στο υπόλοιπο και μεγαλύτερο τμήμα του ρέματος της Πικροδάφνης, μήκους 5000 μ. περίπου, συνοδεύεται δε από πρόταση οριοθέτησης του εν λόγω τμήματος, δ) των διατάξεων του ν. 4258/2014, οι οποίες επιτρέπουν την έγκριση περιβαλλοντικών όρων έργων αντιπλημμυρικής προστασίας και διευθέτησης ρέματος βάσει πρότασης οριοθέτησης αυτού και πριν από την έκδοση πράξης επικύρωσης καθορισμού των οριογραμμών του ρέματος, ε) των στοιχείων που επικαλέστηκε η Διοίκηση και απέστειλε στο Δικαστήριο, από τα οποία προέκυπτε ότι είχε συνταχθεί φάκελος οριοθέτησης του ρέματος της Πικροδάφνης στο σύνολό του και ότι προωθείτο η σχετική διαδικασία. Με τις 573 – 574/2019 αποφάσεις του το Δικαστήριο έκρινε ότι έπρεπε να αναβληθεί για οκτώ (8) ακόμη μήνες η εκδίκαση της υπόθεσης προκειμένου η Διοίκηση να αποστείλει στο Δικαστήριο σχέδιο προεδρικού

διατάγματος για την οριοθέτηση του ρέματος της Πικροδάφνης στο σύνολό του. Και τούτο ενόψει: α) Του ανωτέρω ιστορικού της υπόθεσης, β) της προθεσμίας που χορήγησε στη Διοίκηση το Δικαστήριο, με τις 1131 και 1132/2018 αποφάσεις του, προκειμένου να αποστείλει σχέδιο προεδρικού διατάγματος για την οριοθέτηση του ρέματος της Πικροδάφνης στο σύνολό του και του γεγονότος ότι αυτή δεν τηρήθηκε, γ) του υπ' αριθ. 107887/ οικ.6221/26.11.2018 εγγράφου, με το οποίο η Διεύθυνση ΠΕΧΩ της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής ενημέρωσε το Δικαστήριο ότι, λόγω της πολυπλοκότητας του θέματος, δεν κατέστη δυνατή η αποστολή σχεδίου προεδρικού διατάγματος εντός της ως άνω προθεσμίας.

6. Ο ν. 4258/2014 "Διαδικασία Οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων για τα υδατορέματα..." (Α' 94/14.4.2014) υπό την ισχύ του οποίου εκδόθηκε η προαναφερθείσα ΑΕΠΟ και τον οποίο επικαλείται, στο προοίμιό του, το σχέδιο διατάγματος ορίζει τα εξής: "Άρθρο 1. Ορισμοί Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, οι ακόλουθοι ορισμοί έχουν την εξής έννοια: 1. Υδατορέματα ή υδατορεύματα ή ρέματα (μη πλεύσιμοι ποταμοί, χείμμαροι, ρέματα και ρυάκια): οι φυσικές ή διευθετημένες διαμορφώσεις της επιφάνειας του εδάφους που είναι κύριοι αποδέκτες των υδάτων της επιφανειακής απορροής και διασφαλίζουν τη διόδευσή τους προς άλλους υδάτινους αποδέκτες σε χαμηλότερες στάθμες. Στην έννοια του υδατορέματος δεν περιλαμβάνονται τα εγγειοβελτιωτικά έργα, όπως αρδευτικές και αποστραγγιστικές τάφροι. 2. ... 7. Γραμμές πλημμύρας: οι γραμμές και από τις δύο πλευρές της βαθιάς γραμμής του υδατορέματος, που προκύπτουν ύστερα από την υδραυλική μελέτη και περικλείουν τη ζώνη πλημμύρας. 8. Ζώνη πλημμύρας: η εδαφική περιοχή η οποία κατακλύζεται από τα πλημμυρικά νερά για συγκεκριμένη κάθε φορά περίοδο επαναφοράς και περικλείεται από τις γραμμές πλημμύρας. 9. Οριογραμμές υδατορέματος: οι πολυγωνικές γραμμές και από τις δύο πλευρές της βαθιάς γραμμής του υδατορέματος, που περιβάλλουν σωρευτικά: α) τις όχθες του υδατορέματος, β) τις γραμμές πλημμύρας και γ) οποιοδήποτε φυσικό ή τεχνητό στοιχείο, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του υδατορέματος, το οποίο έχει περιβαλλοντική αξία και χρήζει

προστασίας. 10. Καθορισμός των οριογραμμών: η αποτύπωση των οριογραμμών στο οριζοντιογραφικό και υψομετρικό διάγραμμα που προβλέπεται στην περίπτωση α' της παρ. 1 του άρθρου 2. 11. Οριοθέτηση: Η διαδικασία και η επικύρωση του καθορισμού των οριογραμμών του υδατορέματος, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 3, με στόχο την εξασφάλιση της απρόσκοπτης απορροής των επιφανειακών νερών και την περιβαλλοντική προστασία του υδατορέματος. 12. Ζώνη υδατορέματος: η εδαφική περιοχή που περικλείεται από τις οριογραμμές του υδατορέματος. 13. Διευθέτηση υδατορέματος: η επέμβαση στο υδατόρεμα, με την εκτέλεση των αναγκαίων έργων με σκοπό τη βελτίωση των συνθηκών ροής, τη μείωση των κινδύνων από πλημμύρες και τον έλεγχο των διαβρώσεων και των αποθέσεων φερτών υλικών. Στα έργα αυτά περιλαμβάνεται και η εκτροπή του υδατορέματος, καθώς και η υποκατάστασή του με κλειστό ή ανοιχτό τεχνικό έργο στην ίδια ή διαφορετική θέση. Άρθρο 2. Φάκελος Οριοθέτησης - Πρόταση Οριοθέτησης. 1. Για την οριοθέτηση των υδατορεμάτων απαιτείται η εκπόνηση και υποβολή σε συμβατική και ηλεκτρονική μορφή Φακέλου Οριοθέτησης, ο οποίος περιλαμβάνει τα ακόλουθα: α) Οριζοντιογραφικό και υψομετρικό τοπογραφικό ^{23"}διάγραμμα αποτύπωσης του προς οριοθέτηση υδατορέματος, σε κατάλληλη κλίμακα, το οποίο εξαρτάται από το Ελληνικό Γεωδαιτικό Σύστημα Αναφοράς 1987 (ΕΓΣΑ 87) ή WGS84 με αναγραφή των κτηματολογικών στοιχείων που κατά περίπτωση τυχόν απαιτούνται. β) Υδρολογική και Υδραυλική μελέτη με τις οποίες περιγράφονται οι συνθήκες στη λεκάνη απορροής του υδατορέματος, υπολογίζεται η πλημμυρική παροχή και προσδιορίζονται οι γραμμές πλημμύρας στο τμήμα του υδατορέματος που οριοθετείται. Αν στην Υδραυλική μελέτη προβλέπονται έργα διευθέτησης, στο τοπογραφικό διάγραμμα που αναφέρεται στην περίπτωση α', αποτυπώνονται επιπλέον και οι γραμμές πλημμύρας, που προκύπτουν με την κατασκευή των εν λόγω έργων. Για τα έργα αυτά σε επίπεδο προμελέτης σχεδιασμού εξετάζονται εναλλακτικές λύσεις με ενέργειες και επεμβάσεις που προτείνονται, κατά το δυνατόν φιλικές στο περιβάλλον, και καθορίζονται τα

τεχνικά χαρακτηριστικά των έργων αυτών. γ) Συνοπτική Τεχνική Έκθεση η οποία περιλαμβάνει: αα) στοιχεία σχετικά με τις γεωλογικές, γεωμορφολογικές συνθήκες της περιοχής του προς οριοθέτηση υδατορέματος, ββ) έκθεση περιβάλλοντος, στην οποία περιγράφεται η υφιστάμενη κατάσταση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος της προς οριοθέτηση περιοχής και της λεκάνης απορροής του υδατορέματος. Στη σχετική έκθεση εντοπίζονται και αξιολογούνται τα σημαντικότερα στοιχεία της περιοχής, που επηρεάζουν συνολικά το υδατόρεμα και επηρεάζονται από αυτό, και περιγράφεται η οικολογική κατάσταση του υδατορέματος σε ολόκληρο το μήκος του. δ) Πρόταση για τον καθορισμό των οριογραμμών (Πρόταση Οριοθέτησης) του υδατορέματος, με βάση τις μελέτες και τα στοιχεία που προβλέπονται στα ανωτέρω εδάφια της παρούσας παραγράφου, η οποία συνοδεύεται και από τις προτάσεις για τυχόν έργα διευθέτησης. Η πρόταση αυτή απεικονίζεται στο τοπογραφικό διάγραμμα της περίπτωσης α' της παρ. 1 και περιλαμβάνει για συγκεκριμένη περίοδο επαναφοράς: αα) τις γραμμές πλημμύρας, χωρίς την κατασκευή έργων διευθέτησης, ββ) τις γραμμές πλημμύρας με την κατασκευή τυχόν έργων διευθέτησης, γγ) τις οριογραμμές του υδατορέματος χωρίς την κατασκευή έργων διευθέτησης, δδ) τις οριογραμμές του υδατορέματος με έργα διευθέτησης, εφόσον τέτοια προτείνονται. ...". Στο Κεφ. Β του άρθρου 3 του νόμου αυτού ορίζεται ότι: "Β. Διαδικασία Οριοθέτησης υδατορέματος σε περίπτωση έργων διευθέτησης επ' αυτού: 1. Σε περίπτωση που από την υδραυλική μελέτη του φακέλου της οριοθέτησης, προβλέπονται έργα διευθέτησης / αντιπλημμυρικά έργα, τα οποία κατατάσσονται στην Α κατηγορία έργων, σύμφωνα με την 1958/13.1.2012 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (Β 21), όπως εκάστοτε ισχύει, τότε για την έγκριση της υδραυλικής μελέτης απαιτείται η τήρηση της διαδικασίας έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων των έργων αυτών από την αρμόδια για την περιβαλλοντική αδειοδότηση υπηρεσία, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. 1.1 Στην ως άνω περίπτωση η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε.) των έργων διευθέτησης περιλαμβάνει επιπλέον την

πρόταση οριοθέτησης για τον καθορισμό των οριογραμμών του υδατορέματος, καθώς και συνοπτική έκθεση του φακέλου οριοθέτησης. 1.2 Σε κάθε περίπτωση πριν την εκτέλεση τεχνικών έργων πλησίον υδατορέματος απαιτείται ο καθορισμός των οριογραμμών του (οριοθέτηση), σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Μετά την έκδοση της Α.Ε.Π.Ο. ολοκληρώνεται η διαδικασία οριοθέτησης του υδατορέματος, σύμφωνα με τα εδάφια 2 και 3 της παρ. Α του παρόντος άρθρου. Δεν απαιτείται αποστολή του Φακέλου Οριοθέτησης για παροχή γνωμοδοτήσεων εάν αυτές έχουν προσκομισθεί με επιμέλεια του ενδιαφερόμενου κατά την υποβολή του φακέλου ή εάν οι αρμόδιες υπηρεσίες έχουν ήδη γνωμοδοτήσει στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης. 2. Στην περίπτωση που τα προβλεπόμενα, από την υδραυλική μελέτη για την οριοθέτηση, έργα διευθέτησης κατατάσσονται στη Β κατηγορία της 1958/13.12.2012 απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, όπως εκάστοτε ισχύει, τότε για την έγκριση της υδραυλικής μελέτης απαιτείται η τήρηση διαδικασίας υπαγωγής στις προβλεπόμενες στο άρθρο 8 του ν. 4014/2011 Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (Π.Π.Δ.) για την κατηγορία των έργων αυτών. 3. Εφόσον για την εξασφάλιση της τεχνικής αρτιότητας και της ασφαλούς λειτουργίας έργων προτείνεται διευθέτηση της ροής υδάτων σε άλλη θέση (εκτροπή υδατορέματος) η οριοθέτηση υλοποιείται στη νέα θέση του υδατορέματος, καθώς και στην παλιά, εφόσον από τη μελέτη προβλέπεται η διατήρηση της υφιστάμενης κοίτης...".

7. Το σχέδιο διατάγματος συνοδεύεται από τοπογραφικό διάγραμμα αποτύπωσης του προς οριοθέτηση υδατορέματος σε 13 πινακίδες, το οποίο θεωρήθηκε από τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Τοπογραφικών Εφαρμογών και Γεωχωρικών Πληροφοριών του ΥΠΕΝ, από Υδρολογική και Υδραυλική μελέτη, φωτογραφική τεκμηρίωση και Τεχνική Έκθεση στην οποία περιλαμβάνεται πρόταση οριοθέτησης. Ειδικότερα, στην εν λόγω τεχνική έκθεση, στο κεφάλαιο 7 "Πρόταση Οριοθέτησης", αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: "7.1 Γενικά. ... 7.2 Σκεπτικό καθορισμού οριογραμμών. Η μελέτη Διευθέτησης του ρέματος Πικροδάφνης στα

πλαίσια της οποίας εκπονείται η παρούσα μελέτη οριοθέτησης θεωρείται ως μια εξαιρετική ευκαιρία τόσο για την αποκατάσταση της ομαλής λειτουργίας του ρέματος ως αποδέκτη επιφανειακών υδάτων, όσο και για τη διασφάλιση και αποκατάσταση του εναπομείναντος φυσικού περιβάλλοντος. ... Σχετικά με την απαίτηση για ανάκτηση της παλαιάς κοίτης και των οχθιογραμμών του ρέματος εφόσον είναι δυνατόν, εκπονήθηκε 'Μελέτη Φωτοερμηνείας Ρ. Πικροδάφνης ν. Αττικής', τον Απρίλιο του 2016 για τον προσδιορισμό της ιστορικής κοίτης (1939) του ρέματος από Λεωφ. Βουλιαγμένης έως εκβολή, και εγκρίθηκε από την Υπηρεσία. Τα αποτελέσματα της ως άνω μελέτης ήταν δραματικά για μέγεθος της ανθρωπογενούς παρέμβασης στην φυσική κοίτη του ρέματος. Τα αποτελέσματα της φωτοερμηνείας βασίστηκαν στις παλαιότερες υφιστάμενες αεροφωτογραφίες του 1939 και έχουν δοθεί στους παραρεμέτιους Δήμους προς ενημέρωση. Εντός των οχθιογραμμών που προσδιορίστηκαν σε τρισδιάστατη μορφή, ευρέθηκαν οι παρακάτω ιδιωτικές και δημόσιες κατασκευές που στην μεγάλη τους πλειοψηφία βρίσκονται στον Δήμο Αγ. Δημητρίου και στο υψηλό τμήμα του Δήμου Παλαιού Φαλήρου. Συνολικά εντός των οχθιογραμμών της ιστορικής κοίτης, βρίσκονται 41 πολυώροφα κτίσματα 3 έως 7 ορόφων (Πολυκατοικίες), 25 διώροφα κτίσματα, 85 κτίσματα ισόγεια (μονοκατοικίες), 90 κτίσματα που έχουν στέγη από ΕΛΕΝΙΤ (οικίες κυρίως αλλά και βοηθητικοί χώροι), 15 κτίσματα με σκεπή από λαμαρίνα (επαγγελματικοί χώροι και αποθήκες), 11 κεραμοσκεπή κτίσματα (κατοικίες ή βοηθητικοί χώροι). Επί πλέον βρίσκονται 3 πηγάδια, 2 παιδικές χαρές, 3 γήπεδα μπάσκετ, ένας φούρνος και ένα κέντρο νεότητας. Συνολικά χάραξη τμημάτων οδών εντός της ιστορικής κοίτης: 48. Συνολικά υλοποίηση οικοδομικών τετραγώνων εντός της ιστορικής κοίτης: 62. Ειδική αναφορά πρέπει να γίνει στο γεγονός που φαίνεται στα αποτελέσματα της φωτοερμηνείας ότι έχουν επιχωθεί μέχρι εξαφανίσεως μικρότερα ρέματα η μισγάγγειες που απέρρεαν στο ρέμα της Πικροδάφνης. ... Η διασφάλιση της λειτουργία[ς] του ρέματος Πικροδάφνης ως οικοσυστήματος επιτυγχάνεται με τον ορθολογικό προσδιορισμό των οριογραμμών του. Η

προτεινόμενη οριογραμμή σύμφωνα με τα ανωτέρω ωθείται όσο είναι δυνατόν πλησιέστερα στη υφιστάμενη δόμηση. Η γραμμή της οριοθέτησης έχει αρχή το κατάντη άκρο του τεχνικού της Λεωφόρου Ποσειδώνος. (Η προτεινόμενη περιοχή βρίσκεται ανάντη αυτού). Στην εκβολή του ρέματος δεν υπάρχει καθορισμός Αιγιαλού και Παραλίας που να εξαρτάται από το Ελληνικό Γεωδαιτικό Σύστημα Αναφοράς 1987 (ΕΓΣΑ). Αντίθετα έχει γίνει καθορισμός 'Χειμέριου Κύματος Φαλήρου από Φλοίσβο έως ρέμα Πικροδάφνης' το 1919 (βλ. συνημμένο αντίγραφο που παρουσιάζεται στο Παράρτημα) χωρίς βέβαια εξάρτηση από κάποιο Σύστημα Αναφοράς. Έγινε προσπάθεια τοποθέτησης του ανωτέρω σχεδίου πάνω σε ορθοφωτοχάρτη της Κτηματολόγιο ΑΕ το 2007 βάση τριών σταθερών σημείων που φαίνεται να διατηρούνται μέχρι σήμερα. Το αποτέλεσμα, που δεν μπορεί να θεωρηθεί ακριβές, παρουσιάζεται στο συνημμένο σχέδιο ... που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα της Έκθεσης και εμφανίζει τη γραμμή του Χειμέριου Κύματος να εισέρχεται στην Λεωφ. Ποσειδώνος και στο υφιστάμενο Ρυμοτομικό. Επίσης καθορισμός Αιγιαλού και Παραλίας στη ζώνη της Μαρίνας Αλίμου (ΦΕΚ 193Δ/1979) ομοίως μη εξαρτημένο, εμφανίζει τη γραμμή Αιγιαλού να σταματά 60 περίπου μέτρα πριν την λιθορριπή που αποτελεί το σημερινό όριο των εγκαταστάσεων της Μαρίνας με την εκβολή του ρέματος. Σύμφωνα με το ανωτέρω θεωρούμε ότι η ορθότερη λύση είναι ο καθορισμός της προτεινόμενης οριογραμμής του ρέματος μέχρι το κατάντη σημείο του Τεχνικού της Λεωφ. Ποσειδώνος, εν αναμονή της χάραξης της Γραμμής Αιγιαλού-Παραλίας και Παλαιού Αιγιαλού στην περιοχή. [Π]ροτείνονται δύο ομάδες οριογραμμών του ρέματος: 7.2.1 Πρόταση χάραξης Οριογραμμών χωρίς την κατασκευή των έργων (Υφιστάμενη Κατάσταση). Οι Οριογραμμές αυτές περικλείουν: α) Τις υφιστάμενες όχθες καθώς και τμήματα εντός των ιστορικών όχθων, όπου είναι εφικτό και ζωτικό για την διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος, λαμβάνοντας υπόψη τις όχθες όπως είναι διαμορφωμένες σήμερα καθώς και τις όχθες όπως αυτές αποτυπώθηκαν στα υπόβαθρα των Διαγραμμάτων των ρυμοτομικών σχεδίων που δημοσιεύθηκαν με τα ΦΕΚ213Α/48, ΦΕΚ31Δ/72, ΦΕΚ43Δ/62 και ΦΕΚ72Δ/60 ... Επίσης

λήφθηκαν υπόψη οι όχθες και η κοίτη έτους 1939 όπως προέκυψαν από την μελέτη φωτοερμηνείας. β) Τις γραμμές πλημμύρας χωρίς έργα όπως αυτές προέκυψαν από την υδραυλική μελέτη. γ) Τα υφιστάμενα τεχνικά έργα διευθέτησης. δ) Τα φυσικά στοιχεία που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του υδατορέματος, όπως υδρόφιλη βλάστηση, και εκτάσεις με φυτοκάλυψη που επηρεάζουν την λειτουργία του ρέματος ως οικοσυστήματος. ε) Στο ήδη κατασκευασμένο λιθεπένδυτο τμήμα (ανάντη της Λεωφόρου Βουλιαγμένης) οι οριογραμμές τοποθετούνται στα 3 περίπου μέτρα από τη στέψη του πρανούς της υφιστάμενης κοίτης. Πρόταση χάραξης Οριογραμμών με την κατασκευή των έργων διευθέτησης. Οι Οριογραμμές αυτές περικλείουν: α) Τις υφιστάμενες όχθες καθώς και τμήματα εντός των ιστορικών όχθων, όπου είναι εφικτό και ζωτικό για την διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος, λαμβάνοντας υπόψη τις όχθες όπως είναι διαμορφωμένες σήμερα καθώς και τις όχθες όπως αυτές αποτυπώθηκαν στα υπόβαθρα των Διαγραμμάτων των ρυμοτομικών σχεδίων που δημοσιεύθηκαν με τα ΦΕΚ213Α/48, ΦΕΚ31Δ/72, ΦΕΚ43Δ/62 και ΦΕΚ72Δ/60. Επίσης λήφθηκαν υπόψη οι όχθες και η κοίτη έτους 1939 όπως προέκυψαν από την μελέτη. β) Τις γραμμές πλημμύρας με έργα όπως αυτές προέκυψαν από την υδραυλική "μελέτη. γ) Τα υφιστάμενα τεχνικά έργα διευθέτησης που διατηρούνται και τα προτεινόμενα τεχνικά έργα διευθέτησης. δ) Τα φυσικά στοιχεία που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του υδατορέματος, όπως υδρόφιλη βλάστηση, και εκτάσεις με φυτοκάλυψη που επηρεάζουν την λειτουργία του ρέματος ως οικοσυστήματος. ε) Για το τμήμα του ρέματος ανάντη του οχετού διέλευσης των παροχών κάτω από την Λεωφ. Βουλιαγμένης και για μήκος 196 μέτρων που παραμένει χωρίς διευθέτηση, η παρούσα πρόταση οριοθέτησης δεν περιλαμβάνει τα προτεινόμενα έργα ως συνέπεια της υπ' αριθμ. 1915/2017 Απόφασης του Σ.τ.Ε. (ακύρωση της Α.Ε.Π.Ο.). Στην μελέτη του τμήματος αυτού η εκπονηθείσα πρόταση οριοθέτησης με έργα και χωρίς έργα ταυτίζεται και τοποθετείται σε απόσταση πέντε (5) μέτρων τουλάχιστον από την οχθιογραμμή για λόγους ασφαλείας και ύπαρξης ελεύθερου κοινόχρηστου χώρου. Κατά συνέπεια

στην πιθανή μελλοντική περίπτωση κατασκευής των έργων διευθέτησης (συρματοκιβώτια-στρώμνες) δεν θα προκύψει ανάγκη αλλαγής της οριοθέτησης. ... Στις οριζοντιογραφίες της παρούσας μελέτης αποτυπώνονται: Η οριογραμμή του ρέματος Πικροδάφνης χωρίς την κατασκευή έργων διευθέτησης ή άλλων όπως προέκυψε με την εφαρμογή του παραπάνω σκεπτικού. Η πολυγωνική γραμμή αυτής της οριοθέτησης έχει 852 κορυφές (K1 έως K869), με πρώτη κορυφή K1 παρά τη δεξιά όχθη του ρέματος προς τα κατάντη. Σε σχετικό πίνακα, αναφέρονται οι κορυφές με τις συντεταγμένες τους (ΕΓΣΑ'87) και τα υψόμετρά τους (H). Όπου αυτές ταυτίζονται με τις κορυφές της οριογραμμής με τα προτεινόμενα έργα, αναφέρονται οι κορυφές της οριογραμμής με τα προτεινόμενα έργα (K1 κλπ.). •Η οριογραμμή του ρέματος Πικροδάφνης με τα προτεινόμενα έργα, όπως προέκυψε με την εφαρμογή του παραπάνω σκεπτικού. Η πολυγωνική γραμμή της οριοθέτησης έχει 869 κορυφές (K1 έως K869), με πρώτη κορυφή K1 παρά τη δεξιά όχθη του ρέματος προς τα κατάντη. Επίσης σε σχετικό πίνακα αναφέρονται οι κορυφές με τις συντεταγμένες τους (ΕΓΣΑ'87) και τα υψόμετρά τους. •Η γραμμή πλημμύρας για περίοδο επαναφοράς $T=50$ έτη, χωρίς την κατασκευή έργων διευθέτησης. •Η γραμμή πλημμύρας για περίοδο επαναφοράς $T=50$ έτη, με τα προτεινόμενα έργα. ...". Εξάλλου, στο υπ' αριθ. ΥΠΕΝ/ΔΤΟΠ ΕΦ/69112/895/30.7.2019 έγγραφο της Διεύθυνσης Τοπογραφικών Εφαρμογών του ΥΠΕΝ αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: "Η μελέτη αφορά στην οριοθέτηση του ρέματος Πικροδάφνης με αρχή (κατάντη άκρο) το τεχνικό έργο στη συμβολή του ρέματος με τη Λεωφόρο Ποσειδώνος (Αρ. Σχεδίου 5.1, κλίμακας 1:500) και τέλος (ανάντη άκρο) τον υφιστάμενο κιβωτοειδή οχετό πλησίον της συμβολής των οδών Σαρανταπόρου και Λαγκαδιών του Δήμου Ηλιούπολης ... Όσον αφορά στη θέση της θεσμοθετημένης γραμμής αιγιαλού στην περιοχή εκβολής του ρέματος Πικροδάφνης, αναφέρονται στην (β) σχετική εισήγηση της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής τα εξής: 'Σημειώνεται ότι μετά την υπ' αρ. οικ.64185/6750/20.09.18 απόφαση ΣΑΔΑ για την 'Διαπιστωτική πράξη για την οριστικοποίηση της προκαταρκτικής οριογραμμής αιγιαλού (ΠΟΑ),

για τις περιοχές της Περιφέρειας Αττικής ...' (ΦΕΚ 360Δ/20-09-18) έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών ... τα σχετικά υπόβαθρα ... [H] μεγέθυνση που είναι διαθέσιμος ο ψηφιακός χάρτης στην παραπάνω διαδικτυακή υπηρεσία δεν προσφέρει επαρκή λεπτομέρεια ώστε να διαπιστωθεί η ακριβής θέση της γραμμής αιγιαλού (ΠΟΑ), που έχει αποτυπωθεί στον ψηφιακό χάρτη, ωστόσο εκτιμάται ότι αυτή εκτείνεται περίπου μέχρι το νοτιοδυτικό όριο της λεωφόρου Ποσειδώνος, το οποίο αποτελεί το πέρας του οριοθετούμενου τμήματος του ρέματος. Στην τεχνική έκθεση του φακέλου οριοθέτησης, η οποία είχε συνταχθεί πριν την ημ/νια δημοσίευσης του παραπάνω ΦΕΚ, είχε ληφθεί υπόψη το χειμέριο κύμα έτους 1919. ... Όπως περιγράφεται στο τεύχος της Τεχνικής Έκθεσης, για τη σύνταξη της μελέτης οριοθέτησης του ρέματος Πικροδάφνης και για τα προτεινόμενα έργα διευθέτησης του ρέματος, λήφθηκαν υπόψη: •η υφιστάμενη κατάσταση •η ιστορική κοίτη •η τροποποιημένη Υδρολογική Μελέτη (2014) •γεωτεχνική έρευνα •υδραυλικές μελέτες διευθέτησης. Συγκεκριμένα: Ως προς την υφιστάμενη κατάσταση, γίνεται περιγραφή που αφορά στα στοιχεία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, με ιδιαίτερη αναφορά στο οικοσύστημα του ρέματος. Επίσης, καταγράφονται υφιστάμενα τεχνικά έργα, όπως παράλληλοι τοίχοι προστασίας από σκυρόδεμα, γέφυρες, σημειακές απορροές όμβριων καθώς και τα εν γένει προβλήματα που εντοπίζονται π.χ. διαβρώσεις, κακή κατασκευή υφιστάμενων έργων. Ως προς την ιστορική κοίτη του ρέματος Πικροδάφνης, αυτή προσδιορίστηκε με βάση τη μελέτη φωτοερμηνείας που εκπονήθηκε τον Απρίλιο του 2016 (σχετικό στ) από αεροφωτογραφίες του 1939 και αφορά στο τμήμα του ρέματος από τη Λεωφ. Βουλιαγμένης έως την εκβολή. Στη μελέτη αυτή καταγράφηκαν και περιγράφονται οι ανθρωπογενείς επεμβάσεις που έλαβαν χώρα από το 1939 και εντεύθεν εκατέρωθεν των οχθών της ιστορικής κοίτης. ... Πρόταση οριοθέτησης του ρέματος Πικροδάφνης, κατά την παρ. 9 του άρθρου 1 και την παρ. 16 του άρθρου 2 του Ν. 4258/2014. Στο πλαίσιο της μελέτης και στο τεύχος της Τεχνικής Έκθεσης αυτής, περιγράφεται αιτιολογημένη πρόταση οριοθέτησης του ρέματος Πικροδάφνης. Η

πρόταση οριοθέτησης αποτυπώνεται στα δεκατρία (13) διαγράμματα με αρ. Σχ. 5.1-5.13. Τα διαγράμματα αυτά, κλίμακας 1:500, απεικονίζουν, όπως ορίζει το άρθρο 2 του Ν. 4258/2014.: α) τις γραμμές πλημμύρας, χωρίς την κατασκευή έργων διευθέτησης (κόκκινη διακεκομμένη γραμμή), β) τις γραμμές πλημμύρας με την κατασκευή έργων διευθέτησης (κόκκινη συνεχής γραμμή), γ) τις οριογραμμές του υδατορέματος χωρίς την κατασκευή έργων διευθέτησης (μπλε διακεκομμένη γραμμή), δ) τις οριογραμμές του υδατορέματος με την κατασκευή έργων διευθέτησης (μπλε συνεχής γραμμή). Οι παραπάνω οριογραμμές (με και χωρίς τα έργα διευθέτησης) εμπεριέχουν τις υφιστάμενες σήμερα όχθες καθώς και τμήματα των ιστορικών οχθών, όπου αυτό είναι εφικτό και ζωτικό για τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος του ρέματος και των φυσικών στοιχείων που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος και επηρεάζουν τη λειτουργία του ρέματος, όπως υδρόφιλη βλάστηση και εκτάσεις με φυτοκάλυψη. Ειδικότερα, οι οριογραμμές του ρέματος χωρίς την κατασκευή των έργων διευθέτησης εμπεριέχουν τα υφιστάμενα έργα διευθέτησης και τις γραμμές πλημμύρας χωρίς τα έργα. Οι οριογραμμές του ρέματος με την κατασκευή των έργων διευθέτησης εμπεριέχουν τα υφιστάμενα έργα διευθέτησης που διατηρούνται, τα νέα προτεινόμενα έργα διευθέτησης και τις γραμμές πλημμύρας με τα έργα διευθέτησης. ... Όπως προαναφέρθηκε, το αρχικό σημείο (κατάντη άκρο) οριοθέτησης του ρέματος Πικροδάφνης είναι το τεχνικό έργο στη συμβολή του ρέματος με τη Λεωφ. Ποσειδώνος. Για την περιοχή κατάντη του σημείου αυτού όπου εκβάλλει το ρέμα προς τη θάλασσα, η Δ/ση Σχεδιασμού Μητροπολιτικών Αστικών και Περιαστικών Περιοχών με το (θ) σχετικό έγγραφό της αναφέρει: 'Στις εκβολές του ρέματος και κατάντη της Λεωφόρου Ποσειδώνος η περιοχή διέπεται από το Προεδρικό Διάταγμα 'Καθορισμός ζωνών προστασίας, χρήσεων γης και όρων και περιορισμών δόμησης στην παραλιακή ζώνη της Αττικής από το Φαληρικό Όρμο μέχρι την Αγία Μαρίνα Κρωπίας' (ΦΕΚ 254/Δ/05.03.2004) και όπως εμφανίζεται στους σχετικούς χάρτες που συνοδεύουν το Π.Δ/γμα, το συγκεκριμένο τμήμα του ρέματος εμπίπτει οριακά στη Ζώνη 3α, για την οποία ισχύουν όσα ορίζει η

παρ. 1 του άρθρου 4 αυτού. Επισημαίνεται πως η συγκεκριμένη ζώνη αφορά ελεύθερες ακτές κολύμβησης και σύμφωνα με το σημείο (ε) της παρ. 1 του προαναφερθέντος άρθρου, 'Απαγορεύεται η περιφράξη των ακτών...."

8. Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι με την προτεινόμενη ρύθμιση επιχειρείται η οριοθέτηση τμήματος του ρέματος της Πικροδάφνης. Από την οριοθέτηση εξαιρούνται: α) Οι εκβολές του ρέματος κατάντη της Λεωφόρου Ποσειδώνος και β) το τμήμα του ρέματος από την οδό Σαρανταπόρου έως τις πηγές.

9. Ως προς τις εκβολές του ρέματος, οι οποίες όπως προκύπτει από στοιχεία, που έχουν προσκομισθεί στο Δικαστήριο, παρουσιάζουν ιδιαίτερο περιβαλλοντικό ενδιαφέρον, επισημαίνεται ότι η μορφή του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής των εκβολών καθορίζεται κυρίως από την ύπαρξη του ρέματος. Προέχει, επομένως, ο καθορισμός των οριογραμμών του ρέματος, προκειμένου να προστατευθεί το φυσικό περιβάλλον της συγκεκριμένης περιοχής, ο καθορισμός δε αυτός είναι ανεξάρτητος και προηγείται οποιασδήποτε διαδικασίας καθορισμού ορίων αιγιαλού και παραλίας δυνάμει των διατάξεων του ν. 2971/2001.

10. Ως προς το τμήμα του ρέματος από την οδό Σαρανταπόρου έως τις πηγές η τεχνική έκθεση περιλαμβάνει ελάχιστες έως μηδενικές αναφορές. Σύμφωνα δε με στοιχεία που περιήλθαν στο Δικαστήριο ανάντη της οδού Σαρανταπόρου, εκτός της προτεινόμενης οριοθέτησης, υφίσταται υπογειοποιημένο τμήμα μήκους 2,5 χλμ. με ορθογωνικό οχετό διαστάσεων. Ο αγωγός καταλήγει στην οδό Πατριάρχου Γρηγορίου, κοντά στο γήπεδο ΔΙΑΝΑ στα όρια της ζώνης Α προστασίας του Υμηττού. Από εκεί για μήκος περίπου 150 μ. ακολουθεί υπογειοποιημένος αγωγός ιδίων διαστάσεων. Στη συνέχεια για 550 μ. το ρέμα της Πικροδάφνης συνεχίζει σε φυσική κοίτη ως τις πηγές του.

11. Επισημαίνεται, εξάλλου, ότι από την τεχνική έκθεση και τις πινακίδες του τοπογραφικού διαγράμματος προκύπτει ότι μεταξύ των προτεινόμενων οριογραμμών του υδατορέματος χωρίς την κατασκευή

έργων διευθέτησης (μπλε διακεκομμένη γραμμή) και των οριογραμμών του υδατορέματος με την κατασκευή έργων διευθέτησης (μπλε συνεχής γραμμή) υφίστανται κτίσματα. Και ναι μεν η τεχνική έκθεση αναφέρεται σε πλήθος κτισμάτων “εντός των οχθιογραμμών της ιστορικής κοίτης” πλην δε παρέχονται στοιχεία για τη νομιμότητα των κτισμάτων αυτών από πλευράς πολεοδομικής νομοθεσίας. Επισημαίνεται δε περαιτέρω ότι η εξαίρεση των κτισμάτων αυτών από την προτεινόμενη οριογραμμή του ρέματος με την κατασκευή έργων διευθέτησης (μπλε συνεχής γραμμή) συνεπάγεται την δυνατότητα υπαγωγής των εξ αυτών αυθαιρέτων στις διατάξεις των άρθρων 96 επ. του ν. 4495/2017 (Α’ 167) περί αναστολής κατεδάφισης ή εξαίρεσης από αυτήν (βλ. άρθρο 89 παρ. 2 περ. ιγ’ του ίδιου νόμου).

12. Υπό τα ανωτέρω δεδομένα και, συγκεκριμένα, ενόψει των κριθέντων με την ΣτΕ 1242/2008 για την υποχρέωση της Διοίκησης να προχωρήσει σε, τεκμηριωμένη με τα κατά νόμο αναγκαία στοιχεία και μελέτες, οριοθέτηση του ρέματος της Πικροδάφνης στο σύνολό του προκειμένου να διασφαλισθεί η ακώλυτη λειτουργία του ως οικοσυστήματος, καθώς και όσων αναφέρονται στις παρατηρήσεις 8 έως 10 του παρόντος, το σχέδιο διατάγματος δεν προτείνεται, επί του παρόντος, νομίμως.

Η Προεδρεύουσα Σύμβουλος

Π. Καρλή

Η Γραμματέας του Ε’ Τμήματος

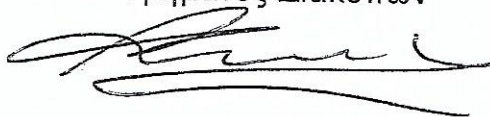

Δ. Τετράδη

Οικονόμου
6/8/2020

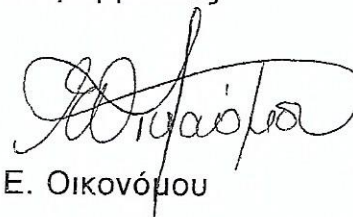

Η παρούσα γνωμοδότηση εκδόθηκε στις 5 Αυγούστου 2020.

Η Πρόεδρος
του Β’ Τμήματος Διακοπών

Μ.-Ελ. Κωνσταντινίδου

Η Γραμματέας

Ε. Οικονόμου